

דודה חנה שלנו

חנה ליבוביץ לבית בינג הייתה דודתנו האהובה (אחותה הקטנה של אמא שלי)
היא נישאה בגיל 29 לפרופסור יהושע ליבוביץ והייתה להם זוגיות מופלאה
אבל לצערינו לא זכו לילדים

אני מרים שלוסברג האחיינית נולדתי ביום הולדתה ה-30
(דודה חנה תמיד אמר שאני מתנת יום ההולדת שלה)
זכינו לקשר מיוחד

אנו רואה לעצמי זכות וגם חובה להנציח את זכרה ולכתוב את סיפור חייה
בכתבנו את הדברים התבססנו על עובדות, מסמכים ותמונות שהיו לנו
הזכרנו את אחיותיה דודה אלה שלא זכתה להקים בית
ודודה בטי שלא זכתה לילדים

כדי להשלים את התמונה וליצור סיפור שיהיה נגיש ומעניין
הוספנו נופך, פרטים ועניין מפרי הדמיון
בתקוה שלא חטאנו לאמת

תודתי לבנותי נחמה ואילנה ונכדתי הודיה
שסייענו להביא את המחשבה לידי מעשה

עץ שורשים של דודה חנה

נתן אדלר והנריטה (לבית וירמס)

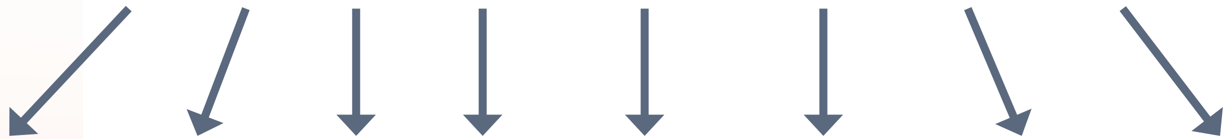
ז'נט יענטא (לבית אדלר) **ואשר שטרן**

יטי (לבית שטרן) **ומשה מיכאל כהאן**

חיה שרה מרים (לבית כהאן) **ומשה מאיר בינג**

יצחק ויוכבד בינג	**נפתלי ואלזה בינג**	**בטי וז'רום בנימינ'ס**	**אשר ולוטה בינג**	**אלה בינג**	**נתן וגלה בינג**	**לני ואהרן גולדברגר**	**חנה ויהושע ליבוביץ**

ילדות

מזל טוב מזל טוב

ברוך ה' בת נולדה

בדיוק ד' באייר היום תרע"ד יום שמחה הוא בשבילנו.

מרים הביטה מאושרת בתינוקת הקטנה שהצטרפה למשפחה, תוך כדי שמחשבה עולה בראשה: מתנה גדולה נתן לי הקב"ה ועכשיו משפחתינו מונה שמונה ילדים: ארבעה בנים וארבע בנות. ודאי ישמחו כולם...

משה מאיר, פונה מרים לבעלה: איזה שם נבחר לאוצר החדש שלנו?

מה דעתך על השם יענטא?

יענטא, ונכנה אותה שאנט הקטנה שלי - מאד מתאים לה.

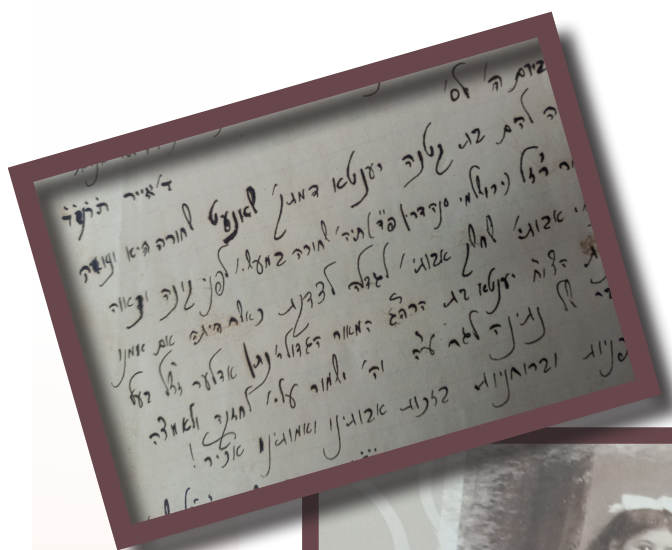
וגם על שם סבתא רבתה שלי, הבת של הרב נתן אדלר" אמרה מרים.

(הרב נתן אדלר כתב את הספר "**נתינה** לגר", זהו פירוש על פירושו של אונקולוס שהיה גר).

מרים ערסלה את התינוקת בזרועותיה תוך כדי שהיא שרה לה.

יענטא (שאנט) הקטנה עצמה עיניים ונרדמה רגועה.

מנהג היה לסבא מיכאל מפולדה (אבא של מרים) לכתוב בעמודי הפתיחה של הסידור את לידת הנכדים, אבל את שתי הבנות הקטנות המשיך לכתוב בנו הגדול ליאו (אריה), עכשיו נבקש מליאו שיכתוב את לידתה של יענטא שלנו, אמר משה מאיר.

ד' אייר תרע"ד

יענטא

בתמונה: ששת אחיה הגדולים של דודה חנה

בבית משפחת בינג רבה השמחה, כל האחים הגדולים שלי יצחק בן 14, נפתלי המכונה הרמן בן 12 , בטי בת 11 , אשר בן 10 , אלה בת 9, נתן בן 6 ולני בת 2, שותפים ועוזרים ובמיוחד אלה בת ה-9, שדואגת שאמא תוכל לנוח ולהתחזק ושומרת שהקטנים לא יפריעו, אמא שמחה ומודה:

"את כל כך אחראית ועוזרת בטח תהיו חברות טובות".

כך אמרה אמא וכאילו נבואה נזרקה בדבריה.

כי אכן גדלנו יחד, שיחקנו חלמנו, חיינו יחד בארץ והיינו קשורות כל השנים, אבל בל נקדים את המאוחר.

אמא עסוקה בטיפול בבית ובילדים, יש לה מטפלת שעוזרת לה בטיפול בקטנים.

יום אחד שומעת אמא מרים בכי חזק מחדר הרחצה, היא נגשת במהירות ורואה את המטפלת עם התינוקת באמבטיה ושואלת אותה: למה היא בוכה? המטפלת עונה: כי המים חמים לו. מה את לא בודקת קודם?! נזעקה אמא! בטח שאני בודקת, אם הוא נהיה כחול סימן שהמים קרים ואם הוא אדום סימן שהמים חמים.

אוי ואבוי ככה את בודקת?!? - ירחם ה'! שלום לך ולא להתראות.

המטפלת הזו נשלחה מהר מהבית ובמקומה באה אחרת.

השנה 1924, חיי היהודים רגועים ופעילים. המסחר פורח, הקהילה היהודית תוססת, רוחו של הרב שמשון רפאל הירש ממשיכה להנחות את הקהילה ומתווה קו של תורה עם דרך ארץ.

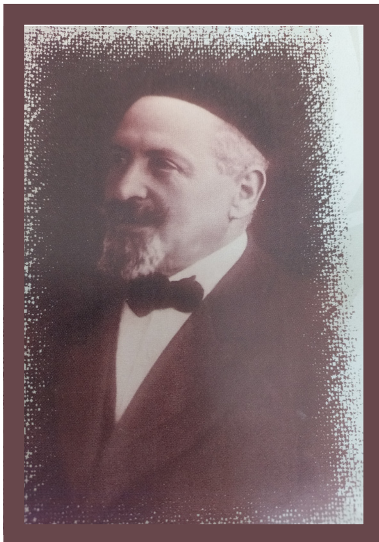
משפחת בינג

אבא עובד בבורסה (שוק שסוחרים בו בניירות ערך) והרמן כבר עוזר לו.
ז׳נט גדלה ומתפתחת לומדת בגן של הקהילה.
לאחר שנות הגן הגיע יום מרגש במיוחד, יענטא הקטנה מתחילה כיתה א׳ בביה״ס ״הירש שולה״.
אמא הכינה קונוס מנייר ובתוכו מילאה ממתקים (כפי שהיה נהוג בגרמניה) ההתרגשות בשיאה.
ז׳נט לומדת היטב מקשיבה וקולטת את הקריאה והכתיבה.
בבית הספר רוכשת חברות רבות, יש לה מאור פנים, היא נחמדה ואהובה על כולם.
ויש לה גם חלום, להיות גננת!
בגרמניה יש בית ספר מיוחד שבו לומדים איך לנהל בית. למשל, כשמנקים ומסדרים קודם מורידים את האבק מלמעלה ורק אחר כך מטאטאים ושוטפים, איך מגהצים עם עמילן את המצעים והמפות וכך הכל יוצא חלק וישר מקפלים מדויק, מסדרים בארון ועוטפים בסרט מסודר (כמנהג היקים - כינוי ליהודים יוצאי גרמניה).
בתעודת הסיום יש ציון בנפרד על גיהוץ, בישול, תפירה, ניקיון וכביסה (שנעשתה ביד, אין עדיין מכונות כביסה).
היום ראיתי את אבא יושב וכותב משהו בריכוז רב,
שאלתי אותו: אבא מה אתה כותב? - אני כותב צוואה.
מדוע?
חשוב לי לציין כמה דברים חשובים למשפחה, אף אחד לא יודע מתי יבוא יומו.
אבא ביקש שלא יספידו אותו ושכל הרכוש יהיה לאשתו ושהרמן ימשיך לדאוג לפרנסת המשפחה.
אבא ביקש שנמשיך לתת צדקה, לדאוג לחלשים ולקרובים ולהמשיך בדרך התורה.

משה מאיר
אבא של דודה חנה

למרבה הצער 5 חודשים אחרי כתיבת דברים אלו, אבא נפטר.
ט״ו אייר היום יום עצוב וקשה לכולנו! אבא שלנו היקר משה מאיר בינג לא מרגיש טוב ונפטר בגיל 62.
אני רק בת 12, לפני שבועיים ציינו את בת המצוה שלי, אחי הגדול הרמן בדיוק חוגג יום הולדת 20, איזה יום הולדת יהיה לו? בכלל לא שמח.
כמה טוב שיש לנו משפחה גדולה וכולנו תומכים ומנחמים אחד את השני.
אצל היקים (יהודים יוצאי גרמניה) הכל מאופק, לא מתפרצים ולא בוכים בקול חזק.
כל אחד מתכנס עם אבלו וצערו ויודעים שהחיים ממשיכים, ומתחזקים באמונה שכך רצה הבורא יתברך.

אבא משה מאיר זכה להקים משפחה גדולה של שמונה ילדים.
עסק בחסד ובמעשים טובים ודאג לפליטים שהגיעו ממזרח אירופה במלחמת העולם הראשונה. נקבר בבית הקברות בפרנפוקרט.

המצבה של אבא של דודה חנה משה מאיר

כאן המקום להזכיר סיפור שתמיד סיפרו לי איך בנערותו של אבא שלי משה מאיר חזרו הוא ואחיו (מיכאל) מבית הכנסת אחוזי התפעלות משיעור ששמעו מאורח שהגיע. אמא שלהם שאלה אותם מהיכן הגיע האורח? האם יש לו מקום לאכול? לישון? אבל הבנים לא ידעו לענות.

אמא שלחה אותם שוב לברר ולהזמין אותו ואכן לא היה לו איפה להיות.

ומיהו אותו אורח? היה זה ר׳ שלמה זלצמן שבבית משה מאיר אימצו אותו ודאגו לו וברוך ה׳ זכה להתחתן ונולדו לו שלושה בנים ובת.

כשאבא משה מאיר הכין נדוניה לאחיותי ולי, הוא הכין גם לבתו של שלמה זלצמן - שמה היה אלזה. והיא התחתנה עם נפתלי הרמן אחי הבכור.

גלגל חוזר הוא בעולם וסידרה ההשגחה העליונה, שהנדוניה שאבא הכין לבתו של שלמה זלצמן הפכה להיות הנדוניה לבנו.

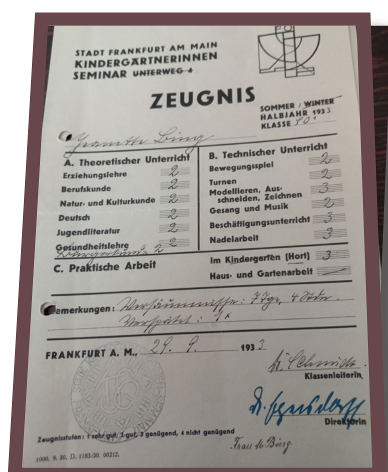

השנה 1933 ועכשיו הגיע הזמן להגשים חלום, ז'נט נרשמה ללימודי מקצוע הגננות בעיר פרנקפורט.

באוויר כבר מנשבות רוחות מלחמה...

ז'נט משקיעה ונהנית, יש בליבה אהבה גדולה לילדים והיא כבר רואה בעיני רוחה את הגן שלה. היא כבר כל כך מחכה להתחיל לעבוד אבל בדיוק אז נאסר על יהודים לעבוד במקומות רשמיים בגרמניה.

אמא מרים וז'נט מחליטות להגשים חלום אחר ולעלות לארץ ישראל. בגרמניה כבר לא נשאר אף אחד מהאחים ופה בארץ מחכים להם מאד, הרמן ואלזה, אשר ולוטה, אלה, לני ואהרן.

STADT FRANKFURT AM MAIN
KINDERGÄRTNERINNEN
SEMINAR ~~UNTERWEG 4~~

ZEUGNIS

SOMMER / ~~WINTER~~
HALBJAHR 1933
KLASSE

Jeanette Bing

A. Theoretischer Unterricht		B. Technischer Unterricht	
Erziehungslehre	2	Bewegungsspiel	2
Berufskunde	2	Turnen	2
Natur- und Kulturkunde	2	Modellieren, Ausschneiden, Zeichnen	3
Deutsch	2	Gesang und Musik	2
Jugendliteratur	2	Beschäftigungsunterricht	3
Gesundheitslehre	2	Nadelarbeit	3
C. Praktische Arbeit		Im Kindergarten (Hort)	3
		Haus- und Gartenarbeit	—

Bemerkungen: [illegible]

FRANKFURT A. M., 29. 9. 1933

Klassenleiterin

Direktorin

Zeugnisstufen: 1 sehr gut, 2 gut, 3 genügend, 4 nicht genügend

1000. 9. 30. D. 1183/30. 00212.

תעודת גננת של דודה חנה

בשנת תרצ"ה (1935) הן מגיעות לירושלים.

פה מחכה להן אלה, היא גרה ברחוב חרל"פ (שבזמנו נקרא רחוב הרב קוק), בדירה קטנה של שני חדרים מול בית הכנסת "אהל רבקה", שם גם התפללו.

לדירה הקטנה מצטרפות אמא וז'נט.

פה בארץ ז'נט מעדיפה שם עברי והיא קוראת לעצמה חנה.

אבל חנה לא מרגישה טוב, קשה לה להתרגל למזג האוויר ובהמלצת הרופאים היא נוסעת להתאושש בשוויץ.

בחלק מהזמן היא נוסעת להולנד, שם פוגשת את אחותה הגדולה דודה בטי שהתחתנה שם עם דוד ז'רום (ירוחם) חנה מצטרפת לעבודתה בבית יתומים.

בשנת 1938 חנה חוזרת לארץ ומחפשת עבודה ושוב נתקלת בקשיים.

לא מכירים בתעודות שלה. אך למרות זאת היא עובדת אצל משפחות פרטיות כמטפלת.

חנה כל כך אוהבת ילדים.

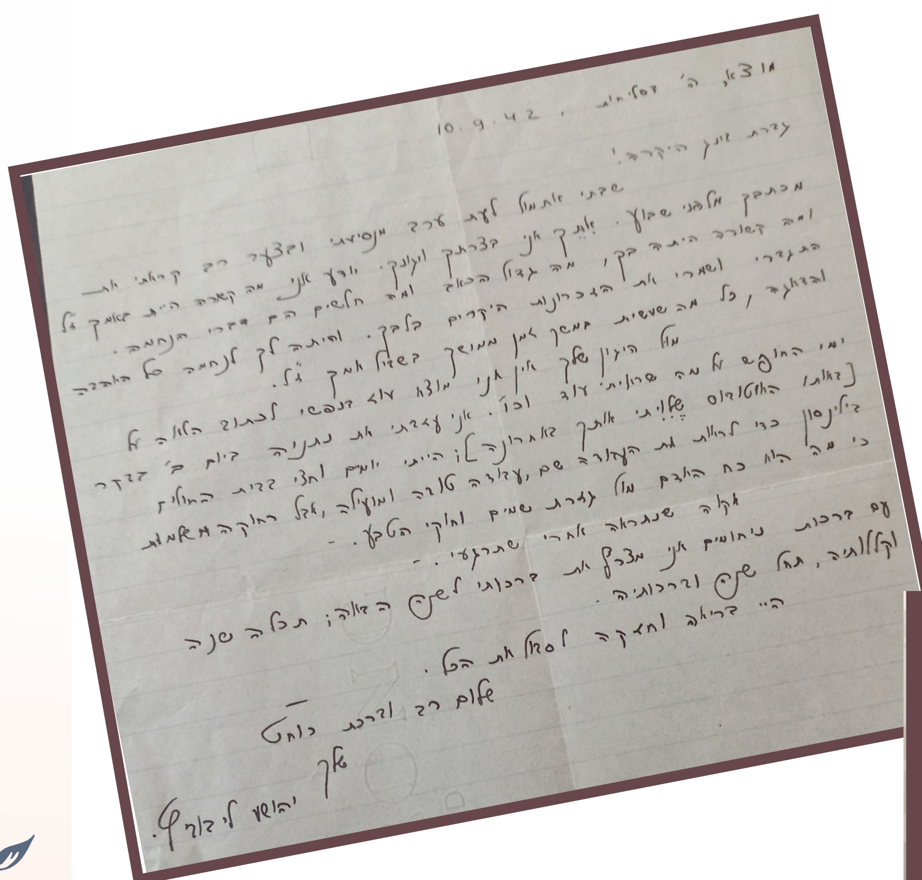
חנה בעבודתה עם ילדים

באותה תקופה אלה וחנה מטפלות באמא מרים במסירות עצומה,
בהתכתבות של יהושע וחנה, מזכירים מידי פעם את שלומה של אמא
וכן את מצבה הבריאותי.
לצערה של חנה סבתא מרים לא זכתה להכיר את יהושע והיא נפטרה
כחצי שנה לפני החתונה.

מוצא, ה' דסליחות
10.9.42

גברת בינג היקרה!

מכתבך מלפני שבוע. שבתי אתמול לעת ערב מנסיעתי ובצער רב קראתי את —
ומה קשורה היתה בך. [illegible] אני בצערך ויגונך. יודע אני מה קשורה היית באמך ז"ל
[illegible] ושמרו את הזכרונות, מה גדול הכאב ומה חלשים הם דברי הנחמה.
ובדאגה, כל מה ששימש ממשך זמן ממושך הזכרונות היקרים לבך. והיתה לך לנחמה על האהבה
ימי החופש על מה [illegible] עוד מול היגון שלך אין אני מוצא עוז בנפשי לכתוב הלאה על בשכול אמך ז"ל.
[באותו האוטובוס שלויתי אותך באחרונה] וכו'. אני עזבתי את נתניה ביום ב' בבקר
דילינסון כדי לראות את העבודה שם, עבודה טובה ומועילה, אבל רחוקה מאמא
כי מה היה כח האדם מול גזרת שמים וחוקי הטבע. —
עם ברכות ניחומים אני מצרף את ברכותי שתרגעי. — אקוה שנתראה אחרי
[illegible], תחל שנה וברכותיה.
ברכותי לשנה הבאה; תכלה שנה [illegible]
היי בריאה וחזקה לסבול את הכל.

שלום רב וברכה כותב
שלך
יהושע [illegible]

אמא של דודה חנה - מרים בינג

נישואין

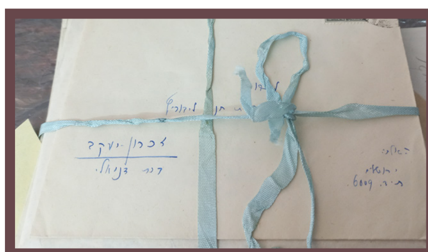
ועכשיו נפתח ליבה של חנה לאהבה גדולה ומיוחדת.

היא מכירה את יהושע ליבוביץ איש אציל ומשכיל, ירא שמים ורופא, בן חמישים. חנה שלנו כמעט בת שלושים. אנשים שואלים אותה: לא אכפת לך שבעלך יהיה גדול ממך בעשרים שנה? והיא עונה, אפילו אם יהיו לנו רק עשר שנים לחיות יחד זה שווה לי.

"עוד ישמע בהרי יהודה ובחוצות ירושלים"

התאריך ט' אדר תש"ג

צלילי הניגון כבר נשמעים ברקע וחנה צועדת לחופה לבד. גשמי ברכה יורדים ומלווים אותה לחופה. אבא כבר נפטר לפני שנים ועכשיו שנת האבל על אמא מרים היקרה שלא זכתה להוביל אפילו אחד משמונת ילדיה לחופה.

יצחק - לא ידועה סיבת העדרותה מהחופה.

נתן - התחתן בקנדה.

בטי - התחתנה בהולנד.

לני, אשר והרמן - התחתנו בארץ.

אלה - לא התחתנה.

וחנה התחתנה אחרי פטירתה.

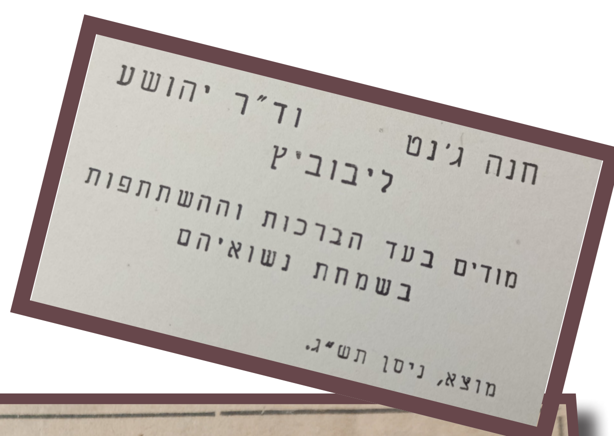
אבל משפחתה היקרה לצידה, אחיותיה אלה, לני, הגיס אהרן גולדברגר ואחיה אשר.

בתיה ומאירה האחייניות הצעירות שרו לה שירים.

יהושע וחנה זכו לכמעט חמישים שנות זוגיות מופלאה, יהושע האריך ימים עד גיל תשעים ושמונה.

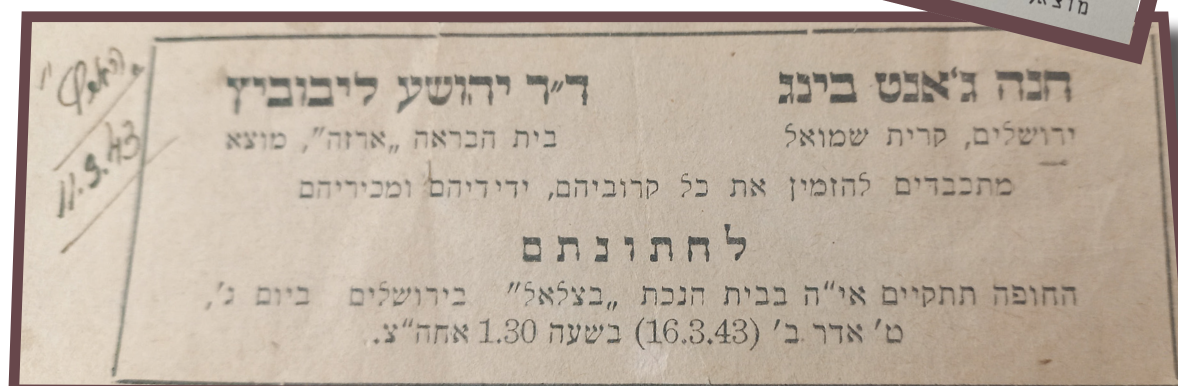

דוד יהושע ודודה חנה - ביום חתונתם

חנה ג'נט וד"ר יהושע
ליבוביץ
מודים בעד הברכות וההשתתפות
בשמחת נשואיהם

מוצא, ניסן תש"ג.

חנה ג'אנט בינג | ד"ר יהושע ליבוביץ
ירושלים, קרית שמואל | בית הבראה „ארזה", מוצא

מתכבדים להזמין את כל קרוביהם, ידידיהם ומכיריהם

לחתונתם

החופה תתקיים אי"ה בבית הנכת „בצלאל" בירושלים ביום ג',
ט' אדר ב' (16.3.43) בשעה 1.30 אחה"צ.

זוגיות

הזוג הצעיר יהושע וחנה ליבוביץ קובעים את משכנם הראשון
בבית- ההחלמה 'ארזה', השוכן בין הרי ירושלים במבנה גדול ומיוחד.
למקום מגיעים מחלימים אחרי ניתוח או לצורך שיקום והרופא
ד"ר יהושע ליבוביץ האחראי והמנהל של המקום.
הוא דואג שכל חולה יקבל יחס אישי ואת המענה הנצרך לו.
אומנם העבודה קשה, עמוסה ומעייפת אך נותנת לזוג סיפוק רב.

בית ההחלמה ארזה השוכן במוצא

באותם שנים מתגורר איתם אבא של יהושע - אלכסנדר זליג, לחנה היה קשר מיוחד וקרוב. אחד מתחביביו היה לשחק בשחמט וחנה אהבה לשחק איתו במשחק זה. יתכן שחנה מצאה בו דמות אבהית מבוגרת ובעלת ניסיון.
מידי פעם נסע האב לחוץ לארץ הם תמיד המשיכו לשמור על קשר והפעם בחלופת המכתבים.

אבא של דוד יהושע עם דודה חנה

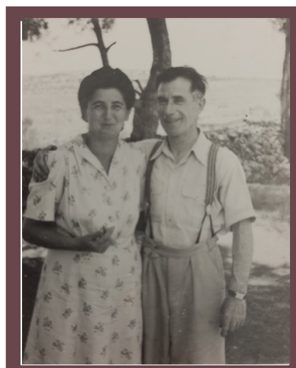

היום הגיעו מחלימים יקרים ואהובים, ניצולים מהמלחמה הנוראה באירופה. בעסקת חליפין עם הטמפלרים הוחלפו מאתיים עשרים ושנים יהודים, כך ניצלו מאימת הנאצים ימח שמם. ביניהם היו דודה בטי ובעלה ז׳רום. דודה אלה תמיד דאגה ככל יכולתה לסדר את העניינים על הצד הטוב ביותר. ואכן גם הפעם פעלה והצליחה ובזכותה ז׳רום ודודה בטי היו בראש הרשימה.

דודה בטי (אחות של חנה) סבלה מפחד גדול בכל פעם שהיתה שוהה במקום סגור, בעקבות המאורעות הקשים שחוותה בזמן השואה בתקופה ההיא סבלה גם מרעב נוראי זמן מה לאחר מכן עדיין היתה שומרת לחם בכיס למקרה ש... היא סיפרה שכאשר היתה במחנה ושכבה על דרגש, בכתה והתפללה: ״נער הייתי וגם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם״. איך יתכן שאסבול רעב עכשיו?
בדרגש מעליה שכבה הדודה שלה המכונה דילשן {אחות של אמה - מרים (הם היו שנים עשר ילדים)} וליבה נשבר לשמוע את בכיה. ומתוך רחמיה זרקה לה חתיכת לחם קטנה שהיתה שמורה אצלה. זוהי גבורה וחסד עצום לעשות מעשה נאצל שכזה בתנאים איומים של רעב ורשע שסוררים מסביב. כמו כן דודה דילשן גם זכתה לעלות לארץ בעסקת החליפין עם הטמפלרים.
יהושע וחנה שמחו כל כך על הזכות שנפלה בחלקם לטפל, לעזור ולשקם את יקיריהם.

אחרי תקופת ההחלמה ב׳ארזה׳ בנו דוד ז׳רום ודודה בטי את ביתם בשכונת טלביה. אחייניה זוכרים שבביקורים אצל הדוד והדודה, הוגשה גבינה צהובה וזיתים - מאכל שנחשב אז למעדן מלכים באותם ימים.
דודה בטי היתה מתנדבת בבית חולים ״אלין״ לילדים נכים ונהגה לשאול כל ילד מה אוהב לשחק. לאחר מכן היתה הולכת מחנות לחנות ומבקשת שיתרמו משחקים והפתעות לילדים החולים.
כל מתנה היתה עוטפת באהבה ונותנת באופן אישי לכל ילד בחג החנוכה.
לצערינו דודה בטי ודוד ז׳רום לא זכו לילדים משלהם.

דודה בטי ובעלה ז׳רום יחד עם דוד יהושע

דודה בטי ובעלה ז׳רום

דודה בטי אחות של חנה

הבית ברח' יורדי הסירה 3

השנה התש"ח (1948) רוחות מלחמה באוויר, המתח עולה ומלחמת השחרור פורצת. החולים וצוות 'ארזה' מזדרזים לפנות את המקום ולברוח מאימת הפורעים הערבים.

יהושע וחנה מגיעים לירושלים, אך היכן יגורו?

באותו הזמן בורחים ערביי קטמון הישנה מבתיהם בבהלה נוראית שהיהודים באים. בחסד ה' והשגחה עצומה, נכנס פחד גדול בלב הערבים. הם נסו על נפשם שהם משאירים אחריהם בתים מלאים כל טוב, אפילו סירים עם אוכל...

בתי הערבים הנטושים הפכו הפכו להיות רכוש המדינה.

אלה (אחותה של חנה) היתה האחראית מטעם המדינה על מה שנקרא "רכוש נטוש" .

בזכות תפקיד זה היא יכלה לדאוג ליהושע וחנה לווילה מיוחדת,

בנויה אבן ומוקפת גינה גדולה ומטופחת.

לאחר תקופת מה יהושע וחנה רוכשים את הבית בכסף מלא ומתגוררים שם עד סוף ימיהם.

הבית של דודה חנה ודוד יהושע

הגינה

חנה משקיעה את זמנה בטיפוח הגינה, משקה את הצמחים, מורידה עלים יבשים ומתייחסת לכל צמח כמו ילד.
בגינה צומח עץ תות וכשהתותים מבשילים הם נושרים ישר למחצלת שחנה פרסה מתחת לעץ.
בכל קיץ מבשילים שזיפים מתוקים שחנה מחלקת בשמחה ואהבה למשפחה. מהשזיפים הרכים והבשלים מאד, חנה מכינה ריבות טעימות.
ויש פרח מיוחד שנפתח ופורח רק בלילה, הנקרא "מלכת הלילה".
הגינה שלה כל כך מושקעת, שאפילו זכתה בתחרות "הגינה המטופחת" מטעם עיריית ירושלים.
"ולחנה אין ילדים" חנה מחכה ומצפה אבל לצערה הרב לא זוכה לפרי בטן.

דודה חנה בעבודה בגינתה האהובה

קונגרסים

פעמים רבות נסעו יהושע וחנה ברחבי העולם,
כדי להשתתף בקונגרסים (התכנסות מקצועית) של רופאים.
כעת יהושע מנהל את הקונגרס בהולנד ובינתיים, חנה
מטיילת ברחובות הולנד. היא נכנסת לאחת החנויות
ובוחרת בובה מקסימה של דמות אשה הולנדית.
זוהי התחלה של אוסף בובות נדיר מכל רחבי הגלובוס.
בכל מדינה שאליה הם מגיעים, חנה בוחרת בובה מיוחדת.
בדרך כלל זו עבודת יד שנעשתה ברגישות ואהבה
מחומרים טבעיים, אפילו צמד בובות עשויות מעלי תירס.

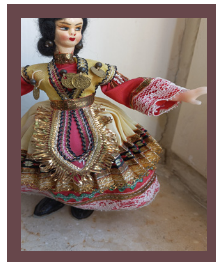

ושוב אורזים מזוודות, הפעם נוסעים לקנדה, חנה מתרגשת מאד! סוף סוף תוכל
לפגוש את נתן אחיה הגדול שחי שם עם אשתו גלה ושני ילדיו רוני ואוולין.
איזה מפגש משמח! "באו אחי יוסף" אמר נתן.
כמה טוב לשבת יחד על כוס קפה ולעלות זיכרונות, עם האחות הקטנה.

הביקור הסתיים, יהושע וחנה ממשיכים בדרכם.
אך זמן קצר לאחר מכן מבשרים להם בבהלה
את הנורא מכל: נתן קיבל דום לב פתאומי ונפטר!
בן ארבעים ותשע היה בפטירתו.
רק לפני רגע ראו אותו, דיברו וצחקו
ועכשיו חוזרים ללוויה.
שלג יורד בקנדה, חנה העצובה חולצת נעליה
כמנהג האבלים וצועדת בשלג בוכה ואבלה...
'לפחות זכו להפגש'.

דוד נתן אח של דודה חנה

חנה ואלה

קשר מיוחד יש בין חנה ואלה ובפרט עכשיו בארץ כשהן גרות יחד
ומטפלות במסירות באמא מרים.
הם משמשות אוזן קשבת אחת לשניה.
אלה אישה פעילה, עובדת במשרדים ממשלתיים ותורמת מכישוריה
למדינה הצעירה.
בימי מלחמת השחרור כשנפלו פגזים ברחובות ירושלים, כל ערב חנה ואלה מחפשות
אחת את השניה כדי לוודא שחזרו בשלום (אין טלפונים עדיין).
כאשר חנה היתה בחוץ לארץ עם יהושע הן שמרו על קשר מכתבים

אלה לצערינו לא זכתה להתחתן, אבל זכתה להיות אורחת כבוד קבועה ובת בית בביתם
של יהושע וחנה. בכל ליל שבת ובחגים היו סועדים יחדיו.
לעיתים הצטרפה גם בת הדודה של יהושע, נחמה ליבוביץ למפגשים שהיו עשירים
בלימוד תורה וחכמה.
באחד מלילות ליל הסדר נחמה ליבוביץ הביאה עימה שני בחורים להתארח. כולם ציפו
שיגידו דברי תורה. אך למחרת חנה סיכמה את האירוח ואמרה: "הם פתחו את הפה
רק לאכול".

הלבבות היו קשורים בקשר אמיץ ואוהב.
כל השלושה לא זכו לילדים.
אבל השאירו אחריהם מטען רוחני וזיכרונות מתוקים.
וכן עוד בחייהם התיחסו לאחייניהם כילדיהם, עזרו ותמכו
מבחינה כלכלית ורגשית.
ואנו מצידנו השתדלנו להחזיר אהבה וטיפול מסור
בעת זיקנתם.

דודה אלה אחות של דודה חנה

דודה אלה ודודה חנה

הביקורים אצל דודה חנה ודוד יהושע היו חוויה בלתי רגילה.
תמיד למדנו משהו מעשיר ואפוף בהוד קדומים.
כל אחד וזיכרונותיו.

מביקורי השבת זכור לנו הסלון שהיה בו ארון עם דלת זכוכית (ויטרינה).
בארון היתה מוצגת מעין תערוכה של חפצים הקשורים למעגל השנה היהודי.
לפני כל חג דודה חנה היתה מחליפה את התצוגה.
לדוגמא: **בתשרי** - היו קופסאות אתרוג, שופרות, כלי לדבש ועוד.
בחנוכה - היה אוסף חנוכיות מדהים ובמיוחד זכורה לנו חנוכיה מיניטורית שנפתחה לשורה של שמונה נרות.
רוב המוצגים היו עשויים מכסף טהור.
תמיד היו גם פמוטים, כלי לבשמים וחפצים שימושיים שונים.
בכל ביקור דוד יהושע היה מוציא חפץ אחר, נוקש עליו באצבע באיטיות ומסביר בידע רב, מתי יצרו אותו, האם הוא עשוי מכסף, אם יש סימן מאיזה עיר הוא הגיע וכדומה.
לפעמים היה מוציא את אחד מספריו עתיקי היומין אשר הודפסו בדפוס וילנה הראשון.
הביקור היה קצוב בזמן ותמיד התנהגנו בנימוס ובשקט.
לעיתים צילצל השעון הגדול (אורלוגין) בחדר. היה גוי אחד ארמני שידע איך לכוון את המחוגים ולטפל בו כראוי.

על השלחן העגול במרכז החדר פרוסה מפת בד רקומה ויפה, עליה מונח אגרטל (ואזה) ובתוכו צרור פרחים צבעוניים מגינת הבית.
האגרטלים האומנותיים היו מתחלפים כל פעם לפי התאמת הצבע והצורה.
גם על השידות האחרות בחדר, היו מפיות שעשויות בעבודת יד מקצועית.
דודה חנה היתה בעלת טעם טוב ועדין, היא היתה מתאימה את הבגדים לתכשיטים.
גם שהיתה חובשת כובע שילבה את ההרמוניה שבצבעים.
הבית כולו היה מעוצב בסגנון עתיק. הרהיטים והחפצים היו כולם מיוחדים ונרכשו מתוך מחשבה ותכנון. כל רהיט וחפץ קיבל את המקום הראוי לו, הבית היה מרווח מאד, חדרים גדולים עם תקרה גבוהה שמתוכה השתלשלו נברשות תואמות.
לעיתים דודה חנה הגישה כיבוד בצלחות חרסינה מעוטרות, דרך חלון קטן שחיבר בין הסלון למטבח, היינו נזהרים מאד לא להפיל פרורים....

במיוחד זכורה לנו הסוכה שלהם שהייתה עשויה מבדים בדוגמאות שונות ושטיחים עבים וחמימים, עליהם נתלו חפצים חשובים כגון טס של ספר תורה. (הטס היה נכנס כל ערב לתוך הבית כדי לשמור עליו היטב). בסכך נתלו אתרוגים ורימונים אמיתיים, שהוסיפו לאוירה של טבע וחיבור לחג האסיף. היה לה קיר אחד בסוכה משותף למרפסת הכניסה ובתוכו חלון, דרכו העבירה את האוכל המוגש.
באחד מביקורנו בסוכה התארחה אצלם נחמה ליבוביץ המלומדת, כך שגם אנחנו נהננו לשמוע ממנה דברי תורה.

דוד יהושע ודודה חנה ליד ארון הזכוכית (הויטרנה)

דוד יהושע ודודה חנה בסוכתם

ביתם של דוד יהושע ודודה חנה היה פתוח לאנשים רבים, יש שבאו לקבל עצה טובה, מתחום הרפואה.
יש שבאו לקבל מתן בסתר (דברים שהתגלו לאחר פטירתם דרך מכתבי התודה ששלחו האנשים).
ביתם היה בית של לימוד תורה, היו חברותות קבועות עם השכן ר' לייב רוכמן (ניצול שואה), כמובן עם בת הדודה האהובה נחמה ליבוביץ שגם דודה חנה השתתפה בקביעות בשיעוריה.

ארון הספרים העשיר שלהם היה מאד פעיל ושימושי ודוד יהושע ידע בעל פה (גם שראיתו נחלשה מאד בסוף ימיו) את מיקומו המדויק של כל ספר.
אהבת הלימוד קרנה מכל מקום בבית
בביתם שרתה אוירה של כבוד הדדי ואהבה וקשר אכפתי וקרוב לבני המשפחה.

יהי זכרם ברוך

דוד יהושע כ"א תמוז תשנ"ג

דודה חנה ד' אייר תרע"ד - ד' תשרי תשס"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

